

Rondom de kust van Groot Brittannië

2016

tekst monument Willem III van Oranje in de haven van Brixam

deel 14

Maandag 12 september – zondag 18 september

Herman Ritter en Ellen Burgmans

Maandag 12 september

Carlyon Bay camping – Cotehele Quay (NT parking)

Het is een beetje laf weer bewolkt met af en toe een klein buitje. Via de A3082 rijden we langs de baai van Austell via Par Sands en Polkerris naar Fowey. Par Sands is een mooie baai vol strandvermaak en een caravanpark als toegift; een omweg waard dus. Polkerris is een klein vissersdorpje waar vroeger veel sardines werden gevangen en waar sardineolie werd geperst.

We parkeren de bus bij het oude station van Fowey. De straten zijn zo smal dat je er beter niet met de auto kan komen. Langs sommige huizen hebben metalen strips geschroefd om schade aan het gebouw te voorkomen. Aan de strips te zien rijden er een flink aantal auto's met schrammen rond.

Voor voetgangers is het niet prettig lopen ondanks de leuke winkels. Fowey heeft een uitgebreid winkelaanbod met wat sjiekere winkels maar je moet telkens een portiek in als er een (bestel) wagen voorbijkomt. Waarom kunnen ze die oude winkelstraten niet gewoon autovrij maken?

Onze bedoeling was om het pontje over Fowey River naar Bodinnick te nemen maar toen de de tarieven zagen haakten we af. Dan maar een stukje stroomopwaarts rijden naar de eerstvolgende brug.

De riviermonding ligt vol jachten en iets verder stroomopwaarts liggen een paar grote schepen te lossen. Als we de heuvel opwandelen voor het uitzicht over de baai komt er kauwtje op m'n schouder zitten.

Omdat we langs de rivier omhoog rijden komen we langs Bodmin. Daar ligt het landgoed Lanhydrock, een 50 kamer onderkomen van de familie Agar-Robartes en nu in beheer bij National Trust. Alles is gebouwd om indruk te maken en je als bezoeker klein te laten lijken.

Eerst loop je via een lange oprijlaan tussen de grazige weiden, de loslopende koeien en enorme kastanjabomen wat naar beneden om dan via een bocht naar omhoog te gaan, naar de entree van het

landgoed. Gehandicapten en te zwaarlijvige lopers kunnen mee met de Landrover die een Jan Plezier trekt.

De gebouwen zijn opgetrokken in grijze steen en direct na het poortgebouw beginnen de siertuinen. Alles piekfijn gemaaid, gesnoeid en geschoren. Het is een groot U-vormig gebouw. De familie leefde in de 2 vleugels en in de voorkant van het hoofdgebouw. In één van de vleugels is een schooltje voor de kinderen ingericht. De achterkant is voor de keukens, de voorraad en de werkplaatsen. Het personeel slaapt in kleine kamertjes op zolder en naast het hoofdgebouw staan de stallen, een werkplaats en de garage voor de brandweerpomp.

We wandelen binnen en worden welkom geheten door een (verkleed) kamermeisje. Dan blijkt al gauw dat we een andere smaak hebben dan de rest van de bezoekers: die vergapen zich aan alle stoeltjes, tafeltjes, hemelbedden, jachttrofeeën en wat dies meer zij en praten er zacht en eerbiedig over.

Wij vinden de achterkant, de keukens en de personeelsverblijven leuker.

Het geeft een goed beeld van de manier waarop de meesters en de knechten met elkaar omgingen, een soort Upstairs – Downstairs. De keuken is enorm; er werd zeer luxe gekookt voor de familie en haar gasten en alles werd zelf gemaakt. Er is een kook- en braadkeuken, een zuivelkeuken met boter en kaasmakerij, een bakkerij annex patisserie, een koude keuken met een marmer blad waar in een geul koud water doorstroomt en een slagerij.

In één van de bijgebouwen is een ze hands bookshop ingericht met goede boeken voor heel weinig geld (een pond per stuk). Ik koop een paar boeken voor mijn uitdijende verzameling over de Eerste Wereldoorlog en met een volle tas wandelen we terug langs de koeien.

We rijden naar de westoever van de Tamar rivier, de grens tussen Cornwall en Devonshire. Daar ligt nog een 19e eeuwse landgoed: Cotehele. Bovenop de heuvel staat het familiehuis van de Edgcombess – sinds 600 jaar – met de tuinen en de boomgaard en beneden aan de rivier de bijgebouwen, de broodmolen, de kalkovens en de (getijden) haven. Het huis heeft geen elektriciteit.

De tuin (het bos en de boomgaard) is beroemd om de grote aantallen wilde narcissen (rare breeds) en vrijwel uitgestorven appelsoorten. Ook dit is (sinds 1947) in beheer bij National Trust. We zetten de bus achteraf aan de rivieroever. Mooi uitzicht op de Tamar en Devonshire aan de overkant. In de droogvallende haven ligt de Shamrock uit 1899; een zeilend vrachtschip. In de bomen zitten bosuilen met bedelende jongen. 's Avonds komen er een paar ploegen roeiers oefenen in de grote longboats, een soort 8 met stuurman. Longboatraces zijn erg populair langs de kust van Cornwall en Devonshire.

Dinsdag 13 september

Cotehele Quay (NT parking) – Totness Kingsbridge Hill

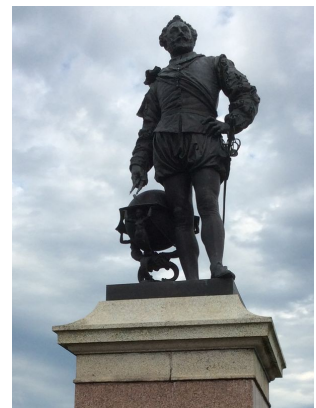
Het heeft 's nachts geregend maar in de morgen is het weer droog. We wandelen door het bos naar de watermolen. In tegenstelling tot de watermolens op de Brabantse zandgronden stroomt het water via een pijp bovenop het schoepenrad. Dit is vele malen efficiënter, minder water en toch meer kracht, dan een rad in de stromende beek laten draaien en je bent minder afhankelijk van droogtes. Het werkt alleen als er behoorlijke hoogteverschillen zijn.

We gaan Cornwall verlaten en doen dat in de regen via de nieuwe hangbrug tussen Saltash en Plymouth met naast ons de Royal Albertbridge, de spoorbrug die in 1859 door Brunel gebouwd is. Met deze brug werd Cornwall ontsloten door The Great Western Railway.

Plymouth is een drukke havenstad met de mogelijkheid om buiten de stad te parkeren en met een P&R kaartje met de bus naar het centrum te gaan. In de Tweede Wereldoorlog is vrijwel het gehele centrum van Plymouth weggebombardeerd. Alleen het westelijk havengebied rondom Sutton Harbour is gespaard gebleven. Het gevolg is dat er een geheel nieuwe binnenstad met waterfront is gebouwd. Voor Engelse begrippen ruim van opzet en voor sommigen een voorbeeld van moderne stedenbouw maar voor ons een lelijke kantorenwijk waar koning auto regeert. Het lijkt een beetje op Rotterdam 50 jaar geleden en staat in schril contrast met de oude havenwijk (Barbican) met z'n kleine kroegen en ginstokerijen. Hier vertrokken beroemde zeevaarders zoals Raleigh om de Spanjaarden in de Caraïben te jennen en Francis Drake, John Hawkins en Martin Frobisher om de Armada te bevechten, James Cook om de wereld te omzeilen en Charles Darwin om de evolutieleer op z'n kop te zetten. Tussen de zee en de kantoren ligt een groot park, The Hoe, met weinig bomen en veel standbeelden.

Als je door het park loopt komt een groot deel van de Britse geschiedenis in de standbeelden voorbij: Sir Francis Drake staat er, een Armada monument, een enorm WO I en II monument, Eddystone vuurtorenbouwer John Smeaton, de herdenking van de Boerenoorlog, het anker van het in 1941 getorpedeerde vliegdekschip de Ark Royal en het grote Royal Air Force monument en zo staan er nog een stuk of tien andere beelden. Onderaan de rotsen aan de waterkant ligt een groot zwembad annex kuurbad. Nu roestig en vervallen maar je kunt zien het vroeger allure had.

We drinken een pint op het enigste terras met uitzicht op de baai en wandelen via het fort naar Barbican. De havens van Barbican liggen vol plezierjachten en vissersboten en je kunt er tochtjes maken in de baai en op zee om makrelen te vangen en dolfijnen te kijken. Aan de kade staat een museum gewijd aan de Pilgrimfathers. (zie verslag 1 – 14 juni). Ze wilden weg uit Engeland vanwege een religieus conflict. Ze vonden dat de kerkhervorming niet rigoreus genoeg werd

uitgevoerd en erkenden de Engelse koning niet als hoofd van de kerk. Daarom werden ze vervolgd. Na een vergeefse poging om via Boston en Grimsby uit Engeland te vertrekken (lees vluchten) kwamen ze in Amsterdam en daarna in Leiden aan waar ze goed werden opgevangen. Maar Amsterdam was te werelds en in Leiden waren ze als puriteinen bang dat hun kinderen de losse Hollandse gewoontes over zouden nemen. Ze wilden weg en kochten in 1620 een schip – de Speedwell. Ze voeren terug naar Engeland waar ze in Southampton opgewacht werden door een groep geloofsgenoten. Daar kochten ze een tweede schip – de Mayflower. In konvooi zouden ze naar de nieuwe wereld varen om voor zichzelf te beginnen. Dat ging niet meteen goed. De Speedwell bleek niet zeewaardig en ze moesten onder Ierland omkeren en kwamen in Plymouth aan. Uiteindelijk werd alles in de Mayflower geladen en vertrokken ze naar Amerika. Het moet een verschrikkelijke reis geweest zijn: veel te veel mensen op elkaar gepropt in een klein schip dat eigenlijk niet geschikt was voor de oceaan. Maar ze hebben het gehaald en kwamen in Cape Cod in Massachusetts aan Land. Ze hebben het gehaald en worden nu beschouwd als de founding fathers van de Verenigde Staten met als gevolg dat de VVV's van Boston, Grimsby, Southampton en Plymouth blij zijn dat ze weer een folder kunnen volschrijven. Hoe dat zit met de Pilgrimfathers en Leiden weten we niet maar we gaan er zeker binnenkort eens kijken en uitzoeken hoe het daar met ze ging (ze hebben daar trouwens een leuke stadscamping aan het Rijn-Schiekanaal – de Stochemhoeve bij landgoed Cronestein).

Hun invloed is nog steeds groot en merkbaar: Thanksgiving Day werd door hen voor het eerst gevierd in 1621 als een soort Biddag voor het Gewas. Nu is het een groot feest in de USA. Vader en zoon Bush en ook Obama zijn lidmaten van de Pilgrim Fathers kerk.

Vanaf het dak van het museum heb je een prachtig uitzicht over Barbican en Sutton Harbour. Hier kwamen ook de beroemde Tollpuddle Martelaren terug na hun ballingschap in Australie. Hierover later meer.

Tussen Plymouth en Dartmouth ligt het Southams District, boerenland met een paar rivieren die via diepe inhammen naar zee stromen. De kust bestaat voornamelijk uit hoge rotsige cliffen en er zijn vrijwel geen stranden. We blijven hoog op de cliffs en rijden naar Totnes aan de River Dart. Iets ten zuiden zou een wijngaard aan de rivier liggen waar je kan kamperen. Dat leek ons wel wat.

De wegen werden steeds smaller en op een gegeven moment kwamen we bij een smal diep karrespoor met rode kleigrond dat aan weerszijden begroeid was met varens en braamstruiken. De verharde weg draaide af op een boerenerv. We belden aan en vroegen de boerin of dit de goede weg was naar de wijngaardcamping en of het pad voor onze bus goed berijdbaar was. Jazeker, het was de goede weg en de camping lag een 1500 meter verderop. Ze verzekerde dat het allemaal goed berijdbaar was en niet glibberig.

Dat hebben we geweten we pasten precies met de wielen in het spoor en de spiegels moesten ingeklapt vanwege de takken en struiken. Eigenlijk hoefde je niet te sturen; de wielen volgden het spoor vanzelf. Na een 1200 meter ging het plotseling steil naar beneden en werd het vochtig dus glibberig.

Conclusie: niet verder maar terug want hier komen we nooit meer uit. Omkeren kon niet en we konden de spiegels niet gebruiken om achteruit te rijden. Ellen ging voor het achterraam zitten en gaf instructies hoe te sturen: wc betekende naar links en deur betekende naar rechts. De wc zit namelijk aan de linkerkant en de deur rechts. Zo hebben we ons meter voor meter teruggewerkt. Soms liepen

we met de zijkant langs de wegkant en snoeiden de struiken. Op een gegeven moment rook het sterk naar thijm: aan de spiegelbeugel hing een pol wilde thijm die we afgemaaid hadden. De bus zag er verschrikkelijk uit met al die takken, bladeren en rode klei maar het bleek na wat poetsen allemaal mee te vallen.

We moesten die avond genoeg nemen met een plaats op een klein parkeerterreintje op de Kingsbridge Hill boven het stadje Totnes met zicht op het dal van de Dart River.

Woensdag 14 september

Totness Kingsbridge Hill – Prathayes Farm / Littleham – Exmouth

Het heeft 's nachts een beetje geregend en 's morgen hangt de nevel in het dal van de rivier. Dat zorgt voor een prachtige zonsopkomst met zonnige doorkijkjes in de mist. Vandaag eind van de middag zullen we Herbert en Mariet ontmoeten die een week geleden naar Engeland zijn gekomen en op weg zijn naar Cornwall.

We vertrekken naar Brixham aan de Tor Bay terwijl het vreselijke mooi weer begint te worden. Brixham is een belangrijke visserijhaven en basis van de fameuze Brixham trawlers, zeilende vissersschepen van

22 – 26 meter lang. Technisch zo ongeveer de crème de la crème van de zeilende vissersvloot. Een aantal trawlers hebben het overleefd en zijn gerestaureerd of omgebouwd tot charterjacht. Er liggen een paar trawlers in de haven en het kleine plaatselijke museum biedt een schat aan informatie incl. oude foto's en films van de laatste trawlers.

Brixham is nog steeds een belangrijke visserijhaven. Als je naar de omzet kijkt is het de derde vissershaven van de UK. Alleen Lerwick op de Shetlandeilanden en Fraserburg in Schotland draaien hogere jaaromzetten. Achter de visserskade ligt de oude haven met een kopie van het galjoen de “Golden Hind” het schip waarmee Francis Drake tussen 1577 en 1580 de wereld mee rond zeilde. Het is een ontzettend klein schip (31 meter op dekniveau) en je snapt niet hoe ze het voor elkaar hebben gekregen om met zo'n bootje Kaap Hoorn te ronden. Zeker als je in aanmerking neemt dat er 80 man aan boord leefde.

Aan de kade voor de Golden Hind staat een gedenknaald en iets verderop een vreselijk lelijk standbeeld van Willam III (onze stadhouder Willem III). Hij was het die hier in 1688 voet aan Engelse wal zette en de Glorious Revolution startte.

De Glorious Revolution (in het Nederlands de Roemrijke omwenteling en/of de Glorieuze overtocht) gaat over de machtsovername door de Nederlandse stadhouder Willem III van Oranje-Nassau en zijn echtgenote Maria Stuart als koning en koningin van Engeland, Schotland en Ierland in 1688–1689. Dit op uitnodiging van een aantal protestantse leiders in Londen. Hierbij leverde hij tevens een belangrijke bijdrage aan de tot op heden durende tegenstellingen tussen katholieken en protestanten in Noord-Ierland.

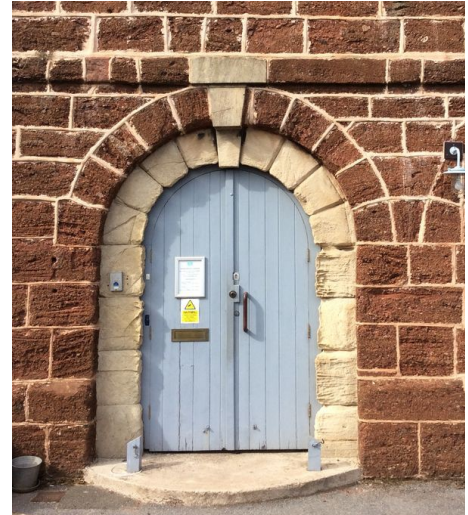
We rijden verder langs de kust en rijden langs de kustboulevard van Torquay en Babacombe (o.a. bekend van de Fairport Convention thema LP “Babacombe Lee”). Echte drukke badplaatsen met casino's, boulevards, statige witte huizen en verkeersopstoppen. Op de parkeerplaats bij Labrador Bay houden we middagpauze. Heel in de verte is Portland zichtbaar en

plotseling komt er een Spitfire overgevlogen.

Bij Teighmouth steken we de River Teign over en draaien de baai van de River Exe in. Bij Starcross parkeren we bij het station en gaan op zoek naar de overblijfselen van de “atmosferic railroad” die Isamard Brunel hier had gebouwd als onderdeel van de Great Western Railroad. De treinen werden met luchtdruk (een vacuüm) voortbewogen. Het systeem werkte maar werd geen succes: de pijpen van de drukleidingen waren afgedicht met ingevet leer en laat dat nu net het lievelingshapje van de lokale ratten wezen. Het project werd afgevoerd want het bleek onbegonnen werk om telkens nieuwe afdichtingen te monteren.

Vlak bij het station staat het machinehuis dat voor dit deel van de spoorweg het vacuüm verzorgde. De deur zit op slot en op het bord op de deur staat dat je alleen op zaterdag op bezoek mag komen. Maar wel tevoren een afspraak maken. Dat gaat voor ons niet lukken.

Inmiddels hebben we afgesproken dat we Herbert en Mariet zullen ontmoeten op een boerencamping net onder Exmouth. Vanuit Starcross gaat alleen een voetgangersveer naar Exmouth dus moeten we via Exeter een heel eind rond de rivier rijden.

Rond half zes komen Herbert & Mariet met hun bus aangereden. Ze waren de vrijdag tevoren in Dover aangekomen en willen door naar Cornwall. We zitten nog maar net aan de borrel of er komen twee Spitfires over die boven het water van de Exe loopings en andere stunts uithalen. 's Avonds eten in een nabijgelegen pub.

Donderdag 15 september

Prathayes Farm / Littleham – Exmouth

Na het ontbijt wandelen we naar het strand waar de rivier Exe in zee stroomt en vandaar naar het stadje Exmouth. Het is nog toeristenseizoen en de hond mag het strand niet op. Er rijden wel mensen op paarden langs de vloedlijn maar daar hebben ze nog geen bordjes voor uitgevonden.

Behalve het voetveer naar Starcross is er niet veel te doen. Vroeger wel; toen was het een belangrijke haven die onder meer diende als thuisbasis van Sir Walter Raleigh, de Elizabethiaanse ontdekkingsreiziger.

Aan de riviermonding is het meeste land in beheer bij National Trust op een klein stukje na. Daar heeft de projectontwikkeling toegeslagen en ligt het grootste static-parc (stacaravanpark) dat we ooit gezien hebben. Tegen de heuvels liggen dikke rijen caravans netjes op een rij en onder op het strand ligt een schietbaan. Boven op de heuvels ligt het overige vermaak, de kinderboerderij en de kampwinkel. We schatten dat het er meer dan 1.500 zijn. We snappen niet dat dit van de brandweer mag, al die plastic caravans hutje mudje bij elkaar.

Vrijdag 16 september

Prathayes Farm / Littleham – Exmouth – Golden Cap NT parking

's Morgens vroeg vertrekken Herbert & Mariet richting kathedraal van Exeter en wij rijden naar het oosten. We maken een stop in Sidmouth, keurige badplaats, leuke winkelstraatjes en goede straatmuzikanten. Koningin Victoria heeft hier als klein meisje gewoond. Haar ouders, de hertog en hertogin van Kent waren in 1819 stiekem naar Sidmouth verhuisd om hun schuldeisers te ontlopen.

We zijn nu in het gebied van de kiezelstranden en de Jurassic Coast aangekomen. Hier kan je langs het strand allerlei fossielen vinden. Alles wat je op het strand vindt mag je meenemen maar je mag niets uit de rotsen hakken of uit de grond opgraven.

Iets verder naar het oosten, we zijn de grens van Devonshire – Dorset gepasseerd, ligt weer zo'n braaf Victoriaans kustplaatsje, Lyme Regis. Er ligt een klein jachthaventje en je kunt er flaneren aan de absurd grote hardstenen boulevard of fossielen kopen in de vele toeristenwinkeltjes. In 1980 was Lyme Regis

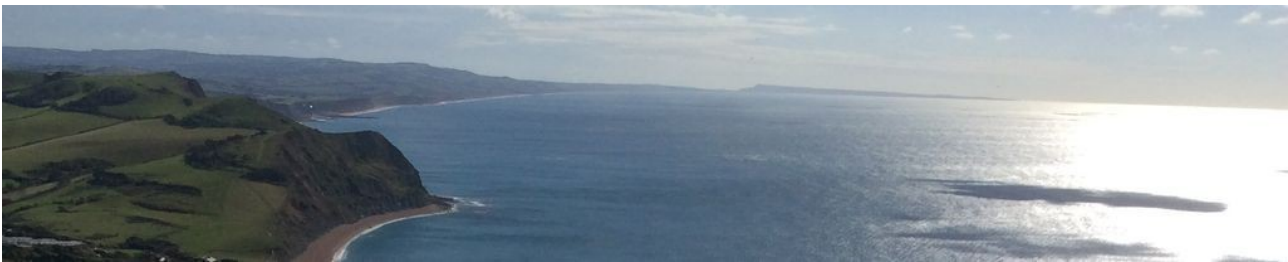
het decor voor de verfilming van het boek “The French Lieutenant's Woman”.

Vanaf het strand zie je oostwaarts een enorme heuvel liggen met goudbruine cliffs aan de zee kant: The Golden Cap. Het is eigendom van National Trust en is bereikbaar via een smal weggetje dat begint in het dorpje Charmouth. Wij parkeren de bus tegenover het bezoekerscentrum in het weiland. Een prachtige plek met prachtige uitzichten. Richting het westen kijk je over Lyme Bay naar Lyme Regis, Sydmouth en heel in de verte Torquay en in het oosten zie je de heuvel van Portland liggen.

Charmouth is bekend als vindplaats van het eerste complete fossiel van een ichtynosaurus, een 6,5 meter lange bruinvisachtige. Het werd gevonden door de 12 jarige Mary Anning.

Onder het avondeten komt de Spitfire weer overvliegen. 's Nachts zie je de vuurtorens van Portland Bill en Berry Head bij Brixham.

Zaterdag 17 september

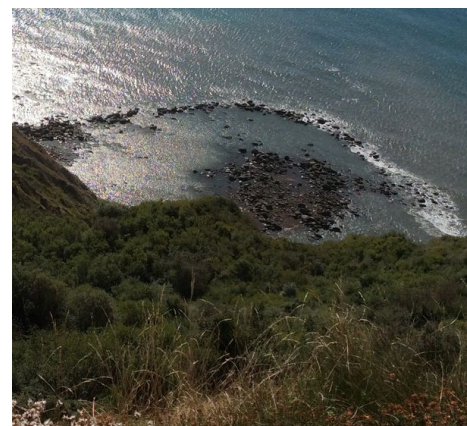
Golden Cap NT parking – Burton Bradstock NT parking

We snappen er niets van; het blijft mooi weer en zo te zien zal het een stralende dag worden. We wandelen de 310 meter hoge Golden Cap op. Aan de voet ligt het vrijwel onbereikbare en verlaten dorpje St Gabriels. Alleen de kapelruïne en wat resten van muren zijn nog zichtbaar. Hier woonden in de 15e eeuw 23 mensen, nu staat er nog één boerderij en een vakantiehuisje. Het kapelletje is in de 18e eeuw nog een tijdje als magazijn voor smokkelaars gebruikt, nu liggen er hooibalen opgeslagen.

Vanaf de top van Golden Cap kun je goed zien wat er gebeurt als er een stuk cliff afbreekt en in zee stort.

Storm en getij ondermijnen de cliffs en spoelende klei of de kalksteen weg. Op een gegeven moment wordt de druk van boven te groot en komt er een deel omlaag gestort. Het zachte materiaal wordt door de zee weggespoeld en er blijft een cirkel over van hard materiaal en rotsblokken. Op deze manier veranderen de steile cliffs langzaam in glooiende hellingen en wordt Engeland ieder jaar een stukje kleiner.

Grote en kleine verschuivingen komen dagelijks voor. We lazen in de krant dat wat verder een stuk van bijna 50 meter naar beneden was gekomen. Er liepen mensen op het strand maar niemand werd geraakt door het puin.

Langs de hele Engelse kust werd enorm gesmokkeld en gejut maar het hoogtepunt lag aan de zuidwestkust (Cornwall, Devon en Dorset). Lading en materiaal van gestrande schepen bracht wat

extra's binnen en was welkom als aanvulling op de minimale inkomens van de kustbewoners. Drenkelingen waren ook niet veilig en raakten vaak van de regen in de drup: als ze het geluk hadden om aan te spoelen werden ze beroofd van alles wat ze nog hadden, ook hun kleren, en achtergelaten. Soms werden ze zelfs omgebracht. Soms werden schepen met hulp van valse bakens of corrupte loodsen bewust naar de kust gelokt om te stranden. Hoe men over deze zaken dacht blijkt wel uit onderstaand gebed uit de Scilly eilanden :

*We pray, O Lord, not that wrecks should happen,
But that should they happen,
Though wilt guide them to these Islands
For the benefit of the inhabitants.*

Deze praktijken hebben lang standgehouden. Pas in de 18e eeuw, toen de economische belangen van de zeevaart steeds groter werden en de communicatiemogelijkheden sterk verbeterden, kwam ook het morele besef dat zeevarenden ook mensen waren en als zodanig behandeld moesten worden.

Jutten kom je overal op elke kust tegen. Wie loopt er niet op het strand naar de vloedlijn om te kijken wat er is aangespoeld. En als er wat aangespoeld profiteert een hele kustgemeenschap er van. Bij smokkelen ligt het anders. Langs de hele kust wordt het smokkelen als een spannend en romantisch Robin Hood-achtig gebeuren beschreven. Je hebt smokkelroutes, smokkelgrotten met rondleidingen en ieder dorp heeft wel een pub met een naam die naar het smokkelen verwijst zoals de Smugglers Rest of de Smugglers Inn. In werkelijkheid ontwikkelde het smokkelen zich in de loop van de tijd tot georganiseerde misdaad waar door enkelen veel geld werd verdiend. Smokkelbendes deinsden er niet voor terug om lokaal schrikbewind uit te voeren of mensen te martelen en preventief te doden om verklikken te voorkomen. Langs de hele kust werd continue kat en muis gespeeld tussen smokkelaars en de douane.

Pas toen de douane, marine en kustwacht beter werden georganiseerd nam het smokkelen en de bendeterreur af. Tegenwoordig wordt er nog steeds gesmokkeld, denk maar aan drugs of mensen. In de PBO (Practical Boat Owner) van september stond een artikel over de verkoop van enkele smokkelschepen in Southampton. Als je voor een prikkie een boot wilt hebben moet de veilingen van HM Customs in de gaten houden!

Na de wandeling rijden we een paar kilometer verder naar Bridport, een marktplaats met brede straten. Hier stonden vroeger de lijnbanen om het beroemde Bridport touw te maken. De hennep en het vlas werden rondom het stadje verbouwd. De scheepsuitdrukking "He was stabbed by a Bridport dagger" betekent dat hij opgehangen was (aan een kwaliteitstouw uit Bridport). Momenteel is het maar een saai stadje. In het centrum slaan we, na ontzettend lang voor een vreselijk slecht afgesteld stoplicht te hebben gewacht, af naar West Bay aan de kust.

Bij West Bay beginnen de kiezelstranden – Chesil Beach – die een 30 kilometer doorlopen tot het

(schier) eiland Portland. Halverwege is door de zee een enorme kiezelwal opgeworpen. Hierdoor is een lagune ontstaan - The Fleet. De cliffs zien er geweldig massief uit maar schijn bedriegt: ze bestaan uit zachte zandsteen met veel grove kiezel die continu uitspoelt. Bovenop de cliffs zie je langs de kanten regelmatig scheuren waardoor op een gegeven moment stukken afbreken en naar beneden vallen. Lopen op het kiezelstrand langs de waterlijn is doodvermoeiend.

Bij West Bay aan de kust vinden we geen goede plaats om te overnachten. We rijden iets verder naar het oosten, naar Burton Bradstock. Daar staat het parkeerterrein vol met auto's van de nachtvisser die op geep, makreel en platvis jagen. Bij hoog water is de pret voorbij want de zee overspoeld het hele strand. We parkeren op de bovenliggende wei.

Zondag 18 september

Burton Bradstock NT parking – Weymouth Ferry Bridge

's Morgens vroeg was het strand nog net begaanbaar in verband met de opkomende vloed. Nog vlug even gekeken of er geen dinosaurusbotten uit de klei staken maar dat viel tegen.

We vertrekken uit Burton Bradstock en rijden langs het begin van the Fleet naar Abbotsbury. Boven op de heuvel staat de ruïne van de St Catherine's Chapel en in het dal liggen vijvers waar de Benedictijner monniken zwanen kweekten voor eigen consumptie. Het dorp heeft een hoog ansichtkaartgehalte: smalle straten met oude huisjes met rieten daken, fruitbomen vol appels, hier en daar een ruïne en rustieke vijvers vol ganzen en zwanen. En de onvermijdelijke touringcars met Japanners en Chinezen.

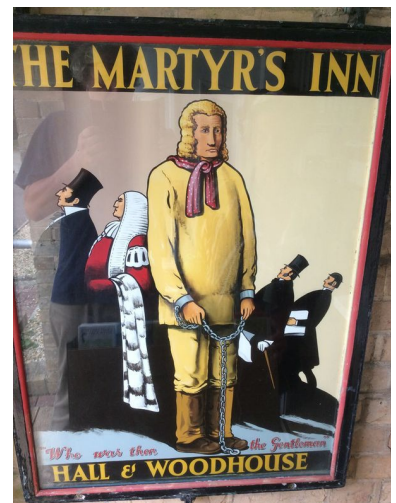

De Swannery is omgebouwd tot een dagje uit bestemming voor het hele gezin. We gaan er niet binnen maar kiezen voor een wandeling rond het dorp. Ondanks de aanwezigheid van een grote abdij wordt er jaarlijks op Garland Day een processie gehouden waarbij guirlandes in zee geworpen worden om de zeegoden gunstig te stemmen.

Vanuit Abbotsbury is het een klein stukje het binnenland in naar Hardy's Tower. De toren van 22 meter hoog werd in 1844 op de top van Black Down, de hoogste heuvel in de streek, gebouwd ter nagedachtenis aan Sir Thomas Hardy. De grijze steen is afkomstig uit de nabijgelegen steengroeven van Portland. Thomas Hardy was een vice-admiraal bij de marine maar is voornamelijk bekend als de gezagvoerder van de HMS Victory tijdens de Slag bij Trafalgar (1805). Nelson werd tijdens de gevechten dodelijk gewond door een sluipschutter en stierf in de armen van Hardy.

De toren is van National Trust en je kunt naar boven klimmen. Rondom de toren zie je diepe puisten in het landschap: "swallow holes". Zuur regenwater loste de kalkhoudende grond op met als gevolg instortingen en diepe gaten. Ook zijn van boven af een paar ringforten uit het stenen tijdperk goed herkenbaar. In de verte ligt Dorchester en kijk je recht in de haven van Portland en Weymouth Bay.

We rijden langs Dorchester naar Tolpuddle. Daar ligt de wieg van de vakbonden. In 1834 werden hier 6 landarbeiders veroordeeld en naar Australië gedeporteerd. Ze hadden gevraagd om een hoger dagloon. De tijden waren slecht, er waren misoogsten en de landhervormingen hadden tot gevolg dat alle land, ook de stukjes die landarbeiders als moestuinen gebruikten, aan de grootgrondbezitters werd toegewezen. Hierdoor werd de uitbuiting ondraaglijk en kwamen mensen in actie.

De overijverige regionale schout en kontlikker van het grootgrondbezit, meneer Frampton, was van mening dat dit soort acties een bedreiging van het grootgrondbezit was en kreeg het klaar dat de landarbeiders vervolgd werden omdat ze een eed van solidariteit hadden gezworen. Meer geld vragen

mocht maar een eed zweren was in die tijd verboden. Dat hoorde bij geheime genootschappen en die werden als staatsgevaarlijk beschouwd. Grote onzin want de Engelse koning en een groep om hem heen waren ook lid van een Noord-Iers genootschap op basis van “geheime” eden.

De Tolpuddle martelaren werden als afschrikwekkend voorbeeld gebruikt. Hun deportatie werd aangevochten en met hulp van de publieke opinie herzien. Hierbij speelden de kranten een belangrijke rol. Uiteindelijk werd amnestie verleend en de martelaren kwamen terug naar Engeland. Daar bleven ze niet lang want de gevestigde orde had er alle belang bij dat ze weer vertrokken. In Engeland kwamen ze niet meer aan de bak. De meesten weken uit naar Canada. Zo werd Tolpuddle de bakermat van de moderne vakbeweging en het arbeidersverzet.

In het dorp staat een klein museum en op de plaats waar ze voor het eerst samenkwamen is een herdenkingslinde geplant. Die behoort inmiddels tot de beroemdste bomen van Engeland en wordt beheerd, jazeker!!! door de National Trust.

Ons laatste bezoek brengen we aan Clouds Hill, het huis van T.E. Lawrence (1888 – 1935), beter bekend als Lawrence of Arabia. Zondag is een goede dag om dit soort plaatsen te bezoeken omdat ze dan open zijn. Maandag is alles meestal dicht maar ook op andere weekdays kun je soms voor een dichte deur komen te staan.

T.E. Lawrence had in de Eerste Wereldoorlog voor het Engelse leger gewerkt in het Midden Oosten. Zijn taak was om de onderling twistende Arabische stammen te mobiliseren en te verenigen tegen de Turken die het gebied van Turkije tot Tunis (met uitzondering van Egypte) bezet hadden. Hij sprak Arabisch en voerde zijn missie onorthodox en succesvol uit. Met name door de Amerikaanse pers – een Amerikaanse verslaggever reisde voortdurend met hem mee – werd Lawrence van Arabië een mythe. Na de oorlog nam hij deel aan verschillende vredesconferenties over het Midden Oosten. In zijn ogen werden beloften aan de Arabieren over de verdeling van land door de geallieerden niet nagekomen. Zo werd de basis gelegd voor het Palestijnse conflict. Hij trok zich dit persoonlijk aan en raakte zwaar gefrustreerd door het resultaat. Zijn relaas en visie op het Midden Oosten heeft hij neergeschreven in “The Seven Pillars of Wisdom”.

Terug in Engeland bleef Lawrence onder een pseudoniem voor het leger werken. O.a. Bij het ontwikkelteam van de RAF voor snelle boten om piloten uit zee op te pikken en later in legerplaats Bovington. Daar huurde hij Clouds Hill, een jachtopzienershut, om 's avonds rustig te kunnen studeren en schrijven. Hij paste het huis aan aan zijn spartaanse levenswijze en woonde er tot hij in 1935 na een motorongeluk op weg naar het legerkamp iets verderop overleed. Hij ligt op het kerkhof van Bovington begraven.

wordt vervolgd